

SEMMELWEIS EGYETEM

ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR

Oktatásmódszertani Centrum

OKTATÁS-INFORMATIKA-PEDAGÓGIA KONFERENCIA (2019)

2019. február 15-én rendezték meg az idei Oktatás-Informatika-Pedagógiai Konferenciát a Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézetének szervezésében, az MTA debreceni székházában. A konferencia a digitális pedagógia témakörét járta körbe, a felső- és közoktatástól kezdve a civil és kulturális szervezetek innovatív megoldásain át a gyerekkorban alkalmazott digitális eszközökig.

A konferencián megközelítőleg 60 fő vett részt, számos különböző magyarországi és határon túli oktatási és kulturális szervezet képviselőjében. A Semmelweis Egyetem részéről dr. Monzéger Katalin, az Oktatásmódszertani Centrum ügyintézője látogatott el a rendezvényre. A különféle szakterületekről érkező érdeklődők először a Z. Karvalics László által tartott plenáris előadáson vettek részt, mely a **digitális kultúra és az oktatás lehetséges jövőjének** felvázolásával keretbe foglalta a konferencia sokszínű témáit.

Az előadó szerint az oktatásban napjainkban szórványosan elinduló változások a század végére valószínűleg mélyebb struktúrákban is át fogják alakítani a rendszert. Mivel a tudás egyre inkább hozzáférhetővé válik a diákok

Cím: 1094 Budapest, Tűzoltó utca 37-47.

Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út. 26.; 1428 Budapest, Pf.2.

e-mail: oktatasmodszerteran@med.semmelweis-univ.hu

web: semmelweis.hu/oktatasmodszerteran

számára, az oktatásról a nevelésre fog áthelyeződni a hangsúly, és teret nyer a hiperperszonalizáció, azaz a teljesen egyénre szabott oktatás. Ezzel együtt az extrakurrikuláris képzések szerepe is felértékelődik majd. A cél már nem a munkaerőpiac igényeinek kiszolgálása lesz, hanem a „mindenoldalúan fejlett ember” segítése, kibontakoztatása, ebben pedig a technológia térnyerése ellenére továbbra is fontos szerepe lesz a pedagógusoknak és a segítő típusú foglalkozások más képviselőinek. A 19. század utolsó harmadának sikerreceptjeire épülő oktatási és munkaszervezési rendszereknek előbb-utóbb számolniuk kell a bekövetkező változásokkal, és újjá kell szerveződniük a társadalom megváltozott igényeinek megfelelően.

A plenáris előadás után tematikus szekciónként 15-20 perces előadások következtek, melyek egy-egy kutatás, innováció vagy jó gyakorlat tapasztalatairól számoltak be. Az Oktatásmódszertani Centrum számára a Budapesti Gazdasági Egyetem Oktatás-módszertani Központja által tartott beszámoló volt a legrelevánsabb, melynek keretében az **oktatók részére szervezett pedagógiai képzésekről** meséltek.

Dr. Zimányi Krisztina igazgató szerint a rendszer célja, hogy felkeltse az érdeklődést az újfajta módszerek iránt, motiválja és támogassa az oktatókat szakmai fejlődésükben. Ennek érdekében havonta képzéseket tartanak az oktatóknak, akik 65 százaléka visszatér az első tréning után. Az alkalmak kiscsoportosak, sokszor külső szakértők bevonásával zajlanak, és olyan témákat érintenek, mint az előadások interaktív tétele IKT-eszközökkel, stresszkezelés pedagógusként vagy a kollaboráció online megoldásai. Habár a tréningek eredményeképpen egyre több oktató alakítja át projektközpontúvá az óráit és vesz részt tananyagfejlesztésben, a Központ célja egy olyan kutatás, melynek keretében számszerűen felméri, a hallgatók mit érzékelnek a képzések eredményeiből.

A felsőoktatásban egyre gyakrabban használt **e-learning tananyagok** a konferencia több előadásán is kiemelt szerepet kaptak. Egy jól kidolgozott online tananyag sokszor hatékonyabb, mint a hagyományos oktatás, sajnos

Cím:1094 Budapest, Tűzoltó utca 37-47.

Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út. 26.; 1428 Budapest, Pf.2.

e-mail: oktatasmodzertan@med.semmelweis-univ.hu

web: semmelweis.hu/oktatasmodzertan

azonban a jelenlegi kurzusok többsége nem használja ki a módszerben rejlő lehetőségeket, és az interaktív, szoros tanár-diák együttműködés helyett egyoldalú ismeretközlésre kerül sor. Az online tanfolyamok sikeres fejlesztéséhez a tantárgyi ismereteken és a hagyományos pedagógiai módszereken kívül szükséges elsajátítani az e-pedagógiát és azt, hogyan kell támogatni a hallgatókat a tanulási folyamat során.

A tananyagfejlesztés egyik bevált módszere az ADDIE-modell, mely öt fázisból áll: elemzésből (Analysis), tervezésből (Design), fejlesztésből (Development), alkalmazásból (Implementation) és értékelésből (Evaluation). A Debreceni Egyetem munkatársai végigvezették a hallgatóságot a lépéseken, a képzési és kimeneti követelmények meghatározásától a rövid (10-30 perces) tanulási egységek megtervezésén át az aktív tanulás érdekében alkalmazott módszerekig.¹

Fontos kérdés az is, hogy miként befolyásolja a **diákok mentális állapota** a távoktatás hatékonyságát. Járeb Ottmár (Eszterházy Károly Egyetem) előadásából kiderült, hogy az újtól való szorongás és a nemkívánatos stressz csökkenti az ún. generatív erőforrásokat, melyeket a hallgató a tananyag elsajátítására fordíthat, a bevonódás és a flow élménye ellenben növeli a befogadás képességét. A tananyagok tervezésénél az a cél, hogy a tanuló minél optimálisabb hangulatba kerüljön az információk hosszú távú rögzítéséhez, erre pedig változatos módszerek szolgálnak.

A kognitív terhelés elmélete alapján például figyelhetünk arra, hogy ne adjunk át egyszerre túl sok információt, és ne terheljük a hallgatót oda nem illő képekkel és szövegekkel, mivel ez nemkívánatos stresszt okozhat. Járeb Ottmár jelenlegi kutatása pedig azt vizsgálja, hogy a különböző fizikai és mentális gyakorlatok elvégzése, a rendszeres szünetek beiktatása vagy egy pár mozdulatból álló gyakorlatsor hogyan csökkenti a szorongást, ezáltal növelve a generatív erőforrásokat és a tanulási teljesítményt.

¹ Az ADDIE-modellről többet tudhat meg a következő linken:
https://en.wikipedia.org/wiki/ADDIE_Model#Analysis_phase

Cím:1094 Budapest, Tűzoltó utca 37-47.
Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út. 26.; 1428 Budapest, Pf.2.

Az említett előadásokon kívül még kiemelendő a pályakezdő oktatók számára különösen hasznos „hangzó napló”. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem (Kolozsvár) résztvevő hét pedagógusa fél éven keresztül, minden hónapban a mobiltelefonján rögzítette reflexióit a tanítási gyakorlattal kapcsolatban, megadott szempontok alapján. A kutatások és a résztvevők beszámolóí alapján a reflexió hozzájárult szakmai fejlődésükhöz, nézeteik feltárásához és rugalmasságuk fejlesztéséhez, sőt több pedagógus további reflexiós gyakorlatot alakított ki a havi válaszadáson kívül (pl. mindennapos reflexió, jövőbeni tervekről szóló reflexió, stb.)

A szegedi közgazdász hallgatók információmenedzsment kurzusában kifejlesztett **tükrözött osztályterem** („flipped classroom”) további hasznos tanulságokkal szolgál. A tanulók az adott témáról a tanári bevezető és a tantermi diskurzus után otthon olvastak tovább, valamint néztek videókat, majd minden kurzustag számára látható műhelymunkát készítettek. A következő tanóra első felében reflektáltak mások írására, majd következett az újabb kérdéskör bevezetője, illetve megvitatása.

A tükrözött osztályterem a többi hasonló kísérlettel egyetemben három dologban bizonyult hatékonyabbnak a hagyományos módszernél. A hallgatók nyitottabbá váltak mások véleményére, mivel ráláttak arra, hogyan értelmezheték volna másképp a feladatot. A tantárgy iránti elkötelezettségük nőtt, valamint sokkal jobban megmaradtak az információk, mintha a diákok lapozgatva tanultak volna. Egy hallgató szavaival élve: *„...ez a módszer olyan, mintha kapnánk egy térképet ahelyett, hogy részletesen megmondják, merre menjünk a célig (majd ezt fejből mondjuk vissza): nekünk kellett kitalálni, hogyan jussunk el odáig.”* Ez pedig a tanulói autonómia fontosságára és előnyeire hívja fel a figyelmet.

Budapest, 2019. 03. 01.

Cím:1094 Budapest, Tűzoltó utca 37-47.
Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út. 26.; 1428 Budapest, Pf.2.

e-mail: oktatasmodzertan@med.semmelweis-univ.hu
web: semmelweis.hu/oktatasmodzertan